

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 22 kwietnia 2014 roku **powodowie I. S., A. S. (1) i E. S.** reprezentowani przez adwokata A. Ł. wnosili o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwot po : **70.000 złotych tytułem zadośćuczynień** po śmierci męża i ojca i kwot po **20.000 złotych tytułem stosownych odszkodowań** , począwszy od dnia 18 kwietnia 2014 roku , a także kwot po 9.124,93 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za zwłokę w zapłacie kwot zadośćuczynień liczonych od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 9.124,93 złotych począwszy od dnia 18 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty , kwot po 2.607,12 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za zwłokę w zapłacie kwot stosownych odszkodowań liczonych od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 2.607,12 złotych począwszy od dnia 18 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty.

Nadto powodowie wnosili o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych , w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 złotych i opłat skarbowych w kwotach po 17 złotych .

(k.3-13)

Pozwany (...) **S.A. z siedzibą w W.** reprezentowany przez pełnomocnika radcę prawnego I. P. , nie uznał żądania pozwu, wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany podniósł , że w związku ze śmiercią S. S. dokonał wypłat **na łączną kwotę 106.500,00 złotych** , w tym na rzecz powódki E. S. wypłaca comiesięczną rentę w wysokości **1460 złotych** .

Roszczenie oparte na przepisie art.448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. o zasądzenie zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnych w ocenie pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie . Pozwany kwestionuje także pogorszenie sytuacji życiowej powódek ponad faktycznie wypłacone odszkodowanie .

Pozwany zgłosił także zarzut przedawnienia roszczenia powodów, zgodnie z art. 442 ¹§1 k.c. jako , że strona powodowa dochodzi zadośćuczynienia w związku z naruszeniem dóbr osobistych , które to naruszenie samo w sobie nie stanowi przestępstwa uznać należy, że ulega ono przedawnieniu trzyletniemu zgodnie z art. 442 ¹§1 k.c.

Pełnomocnik pozwanego kwestionuje także roszczenie powódek w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych . Sąd Najwyższy zajął stanowisko w sprawie zgodnie z którym od daty wydania wyroku zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia pozostaje w opóźnieniu w zapłacie należnej kwoty , od tej daty należą się uprawnionemu odsetki ustawowe .

(k.60-61 v.,)

Ostatecznie na rozprawie pełnomocnik powodów poparł powództwo .

Pełnomocnik pozwanego wnosil o oddalenie powództwa .

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 października 2005 roku w miejscowości M. kierujący samochodem marki V. (...) P. J. wyjeżdżając z drogi podporządkowanej nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu jadącemu drogą główną samochodem marki P. Z. M. w następstwie czego doprowadził do zderzenia się pojazdów .

Na skutek wypadku pasażer pojazdu marki P. S. S. doznał obrażeń ciała , w wyniku których poniósł śmierć w (...) Szpitalu Wojewódzkim im. (...) w P. .

(**dowód:** odpis skrócony aktu zgonu S. S. z dnia 22 października 2005 roku , opinia dotycząca oględzin sądowo-lekarskich i sekcji zwłok z dnia 24 października 2005 roku **k. 20-28**)

Pojazd sprawcy szkody był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie .

S. S. był mężem powódki I. S. oraz ojcem powódek A. S. i E. S. . (okoliczności niesporne)

Pozwany na etapie likwidacji szkody wypłacił na rzecz powódek następujące kwoty :

- na rzecz E. S. **35.000 złotych** ,

- na rzecz A. S. **25.000 złotych** ,

- na rzecz I. S. **31.500 złotych** ,

- na rzecz N. S. kwotę 15.000 złotych ,

Powódka E. S. otrzymuje od pozwanego miesięczną rentę w wysokości **1460 złotych** .

(**dowód:** zaświadczenie (...) S.A. **k.68**, decyzje (...) S.A. w sprawie wypłat **k.69-72**)

W piśmie z dnia 4 marca 2013 roku powódki wystąpiły z wnioskiem o zasądzenie na ich rzecz zadośćuczynień na podstawie art. 448 k.c. w związku z art.24 §1 k.c. , a także dopłatę z tytułu stosownych odszkodowań .

W piśmie z dnia 16 kwietnia 2013 roku pozwany poinformował powódki, że nie dostrzega podstaw do zasądzenia zadośćuczynień na rzecz powódek na podstawie art. 448 k.c. w związku z art.24 §1 k.c. , a także dopłat z tytułu stosownych odszkodowań gdyż wypłacone dotychczas kwoty odpowiadają przesłankom przewidzianym w art. 446 § 3 k.c.

(**dowód:** pismo powódek z dnia 4 marca 2013 roku , pismo pozwanego z dnia 16 kwietnia 2014 roku **k.31-34**)

W chwili śmierci S. S. miał 45 lat i pozostawił żonę i dwoje małoletnich dzieci : 16-letnią w chwili wypadku córkę A. oraz 19-letnią córkę E. . Obecnie córki zmarłego S. S. mają : 28 i 25 lat, zamieszkują z powódką I. S. . W dacie śmierci męża powódka I. S. miała 39 lat i pozostawała w związku małżeńskim ze zmarłym od przeszło piętnastu lat .

Wypadek odmienił życie powódek . Córki – A. i E. zostały pozbawione opieki ojca, zostało im odebrane prawo do wychowywania się w pełnej rodzinie . Przed śmiercią zmarły S. S. poświęcał córkom wolny czas , wspólnie spędzali święta , uroczystości imieninowe i urodzinowe. Powódki były bardzo żyte ze S. S. .

Do chwili obecnej przeżywają śmierć ojca i męża, często odwiedzają grób zmarłego , w domu wystawione są jego zdjęcia . Po śmierci S. S. powódki : I. S. i A. S. (1) zażywały leki uspokajające . A. S. (1) po śmierci ojca izolowała się od znajomych , bardzo przeżywała spotkania z mężczyzną , który spowodował wypadek na skutek którego S. S. zmarł . Przez długi okres czasu zarówno I. S. jak i A. S. (1) okłamywały E. S. , mówiąc , że ojciec żyje , nie chciały jej denerwować gdyż znajdowała się ona w bardzo ciężkim stanie po wypadku .

E. S. na skutek wypadku i doznanych obrażeń stała się niepełnosprawna .

(**dowód:** nagranie audio- video z dnia 28 listopada 2014 roku zeznania powódek 00:04:10 - 00:15:38 **k.159,160,161** w związku z nagraniem audio-video z dnia 28 maja 2014 roku zeznaniami powódki I. S. 00:09:35 – 00:10:12 **k.95 v., 98**, zeznaniami powódki A. (...) :12:56- 00:19:20 **k.96,96 v.,98** , zeznaniami powódki E. S. 00:21:11- 00:23:13 **k.97,98**)

Powódka E. S. legitymuje się wykształceniem średnim , ukończyła technikum żywienia i gospodarstwa domowego w S. , nie przystąpiła do egzaminu maturalnego, uczęszczała w charakterze wolnego słuchacza do technikum rolniczego

w S. , nie zdawała egzaminów w trakcie nauki . E. S. nigdy nie pracowała , ma całkowitą niezdolność do pracy i znaczny stopień niepełnosprawności .

E. S. nie pamięta wypadku i nie pamięta swojego półrocznego okresu leczenia w szpitalu po wypadku . W dniu wypadku miała 20 lat . Pozostaje pod stałą opieką lekarza w Ł. , wymaga pomocy w czynnościach samoobsługowych . Podróżowała wraz ze zmarłym S. S. w charakterze pasażera . Samochodem jechali również sąsiad i jego syn , którzy przeżyli wypadek .

Powódka A. S. (1) w dacie wypadku ojca miała 16 lat i uczęszczała do pierwszej klasy liceum . Po wypadku nie mogła poradzić sobie z pustką , przez okres dwóch tygodni po śmierci ojca nie była w stanie uczęszczać do szkoły , otrzymała pomoc od wychowawczynie i znajomych .

Ukończyła studia wyższe rok temu na Uniwersytecie (...) – zarządzanie , utrzymywała się z renty rodzinnej , od lipca 2014 roku pozostaje na utrzymaniu matki .

(**dowód:** świadectwo ukończenia szkoły policealnej powódki A. S. , dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia powódki A. S. , zaświadczenie z dnia 29 stycznia 2013 roku o kontynuacji studiów przez powódkę A. S. , świadectwo ukończenia technikum przez powódkę E. S. **k.38-44**, nagranie audio- video z dnia 28 listopada 2014 roku zeznania powódek 00:04:10 - 00:15:38 **k.159,160,161** w związku z nagraniem audio-video z dnia 28 maja 2014 roku zeznaniami powódki I. S. 00:09:35 – 00:10:12 **k.95 v., 98**, zeznaniami powódki A. (...) :12:56- 00:19:20 **k.96,96 v.,98** , zeznaniami powódki E. S. 00:21:11- 00:23:13 **k.97,98**)

Tragiczna śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u jego córki E. S. naturalnej reakcji żałoby . Obecnie powódka wymaga pomocy neuropsychologa po urazie głowy jakiego doznała w wyniku wypadku. Mechanizmy obronne jej psychiki funkcjonowały i funkcjonują z osłabieniem , co miało ścisły związek z urazem głowy . Przed śmiercią ojca powódka E. S. nie ujawniała zaburzeń psychicznych , ujawnia je obecnie , występuje u powódki zespół psychoorganiczny pourazowy z wyraźnymi deficytami intelektu, spełniającymi kryteria otępienia .

W wyniku śmierci ojca powódka doświadczyła dodatkowo urazu , który wiązał się i wiąże się nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty , smutku, żalu, krzywdy , niesprawiedliwości , opuszczenia , osamotnienia i osierocenia . Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji , normalne choć powodujące przewlekłe cierpienie i liczne trudności przystosowawcze . Jakość życia powódki po śmierci ojca uległa pogorszeniu w każdym aspekcie jej funkcjonowania .

(**dowód :** opinia sądowo -psychologiczna biegłej z zakresu psychologii mgr M. P. dotycząca powódki E. S. **k. 122-123**)

Tragiczna śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u jego córki A. S. naturalnej reakcji żałoby . Powódka nie wymagała i nie wymaga aktualnie leczenia psychiatrycznego , ani specjalistycznej pomocy psychologicznej lub psychoterapeutycznej . Mechanizmy obronne jej psychiki funkcjonowały i funkcjonują prawidłowo . Nie ujawniała przed śmiercią ojca i nie ujawnia obecnie klinicznych objawów psychopatologii , jej stan psychiczny jest stabilny. Powódka jest w stanie wykonywać prawidłowo swoje role życiowe i funkcjonować normalnie w aspekcie psychospołecznym .

W wyniku śmierci ojca powódka doświadczyła dodatkowo urazu , który wiązał się i wiąże się nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty , smutku, żalu, krzywdy , niesprawiedliwości , opuszczenia , osamotnienia i osierocenia . Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji , normalne choć powodujące przewlekłe cierpienie i liczne trudności przystosowawcze . Jakość życia powódki po śmierci ojca uległa pogorszeniu w każdym aspekcie jej funkcjonowania .

(**dowód :** opinia sądowo -psychologiczna biegłej z zakresu psychologii mgr M. P. dotycząca powódki A. S. **k. 124-125**)

Powódka I. S. bardzo przeżyła śmierć swojego męża , pomagali jej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i rolnego sąsiedzi i dalsza rodzina. Często powódka I. S. miała myśli samobójcze i rezygnacyjne , bo nie wierzyła , że podola wszystkim obowiązkom .

Ponadto powódka żyła w świadomości , że córka E. , która była uczestniczką wypadku może nie przeżyć tego wypadku . Po wyjściu ze szpitala córki E. powódka sprawowała opiekę nad nią gdyż córka nie chodziła , nie mówiła , była pampersowana , wymagała całodobowej opieki i pielęgnacji .

Tragiczna śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u jego żony I. S. naturalnej reakcji żałoby . Powódka nie wymagała i nie wymaga aktualnie leczenia psychiatrycznego , ani specjalistycznej pomocy psychologicznej lub psychoterapeutycznej . Mechanizmy obronne jej psychiki funkcjonowały i funkcjonują prawidłowo . Nie ujawniała przed śmiercią męża i nie ujawnia obecnie klinicznych objawów psychopatologii , jej stan psychiczny jest stabilny .

W wyniku śmierci męża powódka doświadczyła dodatkowo urazu , który wiązał się i wiąże się nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty , smutku, żalu, krzywdy , niesprawiedliwości , opuszczenia , osamotnienia i osierocenia . Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji , normalne choć powodujące przewlekłe cierpienie i liczne trudności przystosowawcze . Jakość życia powódki po śmierci męża uległa pogorszeniu w każdym aspekcie jej funkcjonowania .

(**dowód** : opinia sądowo -psychologiczna biegłej z zakresu psychologii mgr M. P. dotycząca powódki I. S. **k. 126- 127**)

W wyniku śmierci S. S. sytuacja życiowa powódek pogorszyła się . Zmarły S. S. był głównym żywicielem rodziny , pracował w gospodarstwie rolnym o powierzchni 15,8 hektara i zapewniał utrzymanie dla siebie i rodziny. Powódka I. S. głównie zajmowała się domem i wychowywaniem dzieci. W wyniku śmierci S. S. powódka zmuszona była przejąć obowiązki związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego , pomagali jej sąsiedzi szczególnie podczas żniw i przy innych pracach polowych , przy naprawie sprzętu rolniczego .

Zmarły S. S. wykonywał wszystkie prace remontowe, techniczne i porządkowe w domu oraz w gospodarstwie rolnym . Po jego śmierci obowiązki te spadły na powódkę I. S. .

Obecnie powódka I. S. w dalszym ciągu prowadzi gospodarstwo rolne , dochody z pracy w gospodarstwie rolnym spadły o około 40 % .

(**dowód**: oświadczenie J. K. z dnia 5 lutego 2013 roku i oświadczenie J. M. z dnia 5 lutego 2013 roku , zaświadczenie z sołectwa B. z dnia 28 czerwca 2013 roku **k. 35,36,37** , zaświadczenie z Urzędu Gminy w G. **k.45** , nagranie audio-video z dnia 28 listopada 2014 roku zeznania powódek 00:04:10 - 00:15:38 **k.159,160,161** w związku nagraniem audio -video z dnia 28 maja 2014 roku zeznaniami powódki I. S. 00:05:43- 00:08:17,00:10:12- 00:12:34 **k.95 v., 96,98** zeznaniami powódki A. (...):16:03- 00:16:58 **k.96 v.,98**)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wyżej wskazanych dowodów .

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd oparł się na dowodach w postaci zeznań powodów, a także dokumentach stanowiących właściwie akta szkodowe pozwanego .

Sąd wziął pod uwagę opinię biegłego z zakresu psychologii **mgr M. P.** na okoliczność ustalenia :

- stanu psychicznego powódek w jakim znajdowały się przed śmiercią męża i ojca oraz stanu jaki nastąpił w wyniku śmierci;

- określenia negatywnych konsekwencji powstałych w sferze zdrowia psychicznego powódek oraz wypowiedzenia się co do cierpienia bólu związanych ze śmiercią męża i ojca;

Opinie te stanowiły dla Sądu podstawę do orzekania o żądaniach pozwu i wysokości zadośćuczynienia , a także stosownego odszkodowania .

W toku procesu pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem wskazując, iż żądanie pozwu wynika z naruszenia dóbr osobistych, które to naruszenie nie stanowi przestępstwa, a co za tym idzie podlega ono przedawnieniu trzyletniemu.

Sąd nie podziela takiego stanowiska w chwili wystąpienia szkody tj. w chwili śmierci S. S. w dniu 22 października 2005 roku obowiązywał art. 442§2 k.c. który określał dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia od dnia popełnienia przestępstwa jeżeli szkoda wynikała ze zbrodni lub występku bez względu na to kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Zdaniem pozwanego naruszenie dóbr osobistych powodów i roszczenie o zadośćuczynienie z tym związane nie stanowiło „szkody wynikłej ze zbrodni lub występku”.

Nie sposób się zgodzić z takim twierdzeniem gdyż szkoda powodów ewidentnie wynika z występuku bowiem gdyby nie wypadek i śmierć S. S. to nie doszłoby do naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci więzi między rodzicem, a dzieckiem i żoną. Skoro zdaniem Sądu Najwyższego spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (por. wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CK 307/09 baza L.) to trudno zaakceptować koncepcję pozwanego w myśl której spowodowanie śmierci osoby bliskiej nie byłoby występkiem w przedmiotowym stanie faktycznym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje w części na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia (§1). Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody będące następstwem przewidzianego w umowie wypadu, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia (§ 2).

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 k.c. sprowadza się więc do tego, że w sytuacji zaistnienia szkód określonych w § 2 tego przepisu, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej reguluje natomiast ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 poz. 1152).

W świetle art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, który stanowi lex specialis do art. 822 § 1 k.c., z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym obowiązani są do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zgodnie natomiast z art. 35 cytowanej ustawy ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

W dacie zdarzenia posiadacz pojazdu, który spowodował wypadek komunikacyjny, był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń. Do wyrządzenia szkody S. S. doszło w następstwie ruchu pojazdu mechanicznego. Wobec powyższego, w ocenie Sądu w niniejszej sprawie zachodzą podstawy odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody na podstawie art. 436 § 1 k.c. w związku z art. 435 § 1 k.c. Spełniona została także przesłanka, iż poszkodowany ojciec powodów – E. S. i A. S. i mąż powódki – I. S. wskutek uszkodzeń ciała doznanych w wypadku komunikacyjnym zmarł.

Wobec powyższego pozwany co do zasady jest odpowiedzialny z tytułu szkody wyrządzonej powodom.

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał powództwo w niniejszej sprawie co do zasady za uzasadnione.

Nie przecząc powyższym nie budzącym wątpliwości okolicznościom, należy jednakże wskazać, iż podstawę prawną żądania powódek stanowi norma **art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.** Należy bowiem mieć na uwadze, iż zdarzenie, z których powódki wywodzą swoje roszczenia miało miejsce w dniu 22 października 2005 roku, a zatem przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., który to przepis obowiązuje od 3 sierpnia 2008r. i wobec powyższego nie może on być podstawą rekompensowania krzywdy doznanej przez powódki w następstwie śmierci męża i ojca . Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w pełni stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010r. wydanej w sprawie III CZP 76/10. Zgodnie z powyższą uchwałą więź rodzinna jest dobrem osobistym. Za jej zerwanie wskutek śmierci osoby bliskiej wywołanej przestępstwem członkom rodziny należy się zadośćuczynienie pieniężne.

W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż „katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecnictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, pleć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej.

Trudno byłoby znaleźć argumenty sprzeciwiające się zaliczeniu do tego katalogu także więzi rodzinnych. Więzi te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 k.r.i o.p.). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c..”

Wobec powyższego Sąd, dzieląc stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w cytowanej powyżej uchwale, uznał, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed 3 sierpnia 2008r.

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał powództwa w niniejszej sprawie co do zasady za uzasadnione.

Na podstawie wskazanych powyższej przepisów kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Śmierć osoby bliskiej stanowi zwykle wielki wstrząs dla rodziny, a cierpienia psychiczne, jakie się z tym wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi.

Ustalenie wysokości zadośćuczynienia powinno zostać natomiast dokonane z uwzględnieniem wszelkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy oraz to, że zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość winna przedstawiać jakąś odczuwalną wartość (por. przykładowo wyrok SN z dnia 12 kwietnia 1972 roku, II CR 57/72, OSNCP 1972, z. 10, poz. 183 oraz wyrok SN z dnia 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPIKA 1966, poz. 92).

Śmierć S. S. spowodowała wystąpienie u powodów naturalnej reakcji żałoby. W wyniku śmierci doznali oni bólu i cierpienia. Rodzina darzyła się niezwykłym uczuciem , powodowie byli bardzo życzliwi , spędzali ze zmarłym wolny czas , zmarły S. S. uczestniczył z powodami we wspólnych spotkaniach towarzyskich .

Wypadek odmienił życie powódek . Córki – A. i E. zostały pozbawione opieki ojca, zostało im odebrane prawo do wychowywania się w pełnej rodzinie . Przed śmiercią zmarły S. S. poświęcał córkom wolny czas , wspólnie spędzali święta , uroczystości imieninowe i urodzinowe. Powódki były bardzo żYTE ze S. S. .

Do chwili obecnej przeżywają śmierć ojca i męża, często odwiedzają grób zmarłego, w domu wystawione są jego zdjęcia. Po śmierci S. S. powódki: I. S. i A. S. (1) zażywały leki uspokajające. A. S. (1) po śmierci ojca izolowała się od znajomych, bardzo przeżywała spotkania z mężczyzną, który spowodował wypadek na skutek którego S. S. zmarł. Przez długi okres czasu zarówno I. S. jak i A. S. (1) okłamywały E. S., mówiąc, że ojciec żyje, nie chciały jej denerwować gdyż znajdowała się ona w bardzo ciężkim stanie po wypadku.

E. S. na skutek wypadku i doznanych obrażeń stała się niepełnosprawna.

Mając powyższe na uwadze, kierując się opisanymi powyżej dyrektywami, Sąd uznał, iż wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia, **winna wynosić po 50.000 zł.** Sąd wziął pod uwagę, że pozwany w związku ze śmiercią S. S. dokonał wypłat **na łączną kwotę 91.500 złotych.**

Powodowie byli silnie emocjonalnie związani ze zmarłym, wynika to z opinii biegłej psycholog mgr M. P., zeznań stron postępowania. Do chwili obecnej odczuwają osamotnienie po jego śmierci, dlatego też Sąd zasądził tytułem zadośćuczynień na rzecz powodów kwoty po 50.000 złotych, w pozostałej części zaś powództwa oddalił jako wygórowane.

Rozważając zasadność powództwa w zakresie **żądania zasądzenia odszkodowania Sąd miał na uwadze normę art. 446 § 3 k.c.** Zgodnie z powyższym przepisem sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Zgodnie z panującym zapatrywaniem doktryny i orzecznictwa odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. obejmuje szeroko rozumianą szkodę majątkową, nie obejmuje natomiast szkody o charakterze niemajątkowym (por. A. S. „Odszkodowanie za szkodę majątkową”, Oficyna (...), B. 1998, s. 181-190, A. S. „Wynagrodzenie szkody powstałej wskutek śmierci osoby bliskiej”, Oficyna (...), B. 2000, s. 137-166, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1970 r. III PZP 22/70, opub. OSNC z 1971 r., nr 7-8, poz. 120). W obecnym stanie prawnym nie ulega wątpliwości, iż odszkodowanie określone w powyższym przepisie nie może być przyznane za same tylko cierpienia moralne doznane z powodu śmierci osoby najbliższej, a zatem jest ono zależne od istnienia szkody o charakterze majątkowym. Przepis art. 446 § 3 k.c. mówi bowiem o odszkodowaniu. Celem zaś odszkodowania jest naprawienie szkody majątkowej (art. 361 § 2 k.c.) Przez szkodę należy rozumieć jedynie uszczerbek majątkowy, jakiego doznaje poszkodowany na mieniu bądź na osobie, jeżeli łączy się z konsekwencjami natury majątkowej. Ustawodawca nie posługuje się natomiast w powyższym przepisie pojęciem krzywdy jako oznaczenia szkody o charakterze niemajątkowym rodzącym roszczenie o zadośćuczynienie. Art. 446 § 3 k.c. przewiduje szczególny rodzaj odszkodowania. Swoistość jego polega na tym, że dotyczy on szeroko pojętej szkody majątkowej, a więc wynagrodzenia różnych szkód o charakterze materialnym, częstokroć nieuchwytnych bądź trudnych do obliczenia, jakie wywołuje zazwyczaj śmierć najbliższego członka rodziny, a których nie można wynagrodzić na podstawie art. 446 § 1 i 2 k.c. Na określenie tych szkód ustawodawca posługuje się szerokim pojęciem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Pogorszenie to może jednakże uzasadniać przyznanie odszkodowania tylko wówczas, gdy powoduje reperkusje majątkowe w sytuacji życiowej uprawnionego, a nie polega wyłącznie na jego cierpieniach moralnych. Przepis ten nie przewiduje bowiem możliwości złagodzenia czy zmniejszenia bólu po stracie najbliższego członka rodziny, gdyż takie roszczenie statuuje norma art. 446 § 4 k.c.

W sprawie o sygn. akt V CK 269/03 Sąd Najwyższy wypowiedział się, że pogorszenie się sytuacji życiowej, to nie jest takie proste zmniejszenie dochodów bądź zwiększenie wydatków najbliższych członków rodziny zmarłego. Chodzi tutaj o szkody majątkowe prowadzące do znacznego pogorszenia bieżącej lub przyszłej sytuacji życiowej osoby najbliższej, które często wynikają z obniżenia aktywności życiowej, ujemnego wpływu śmierci osoby bliskiej na psychikę i stan somatyczny. To jest to co w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominowało czyli to, że cierpienia psychiczne wywołane śmiercią osoby bliskiej mogą zmniejszyć możliwości zarobkowe tej osoby, a w konsekwencji powodować uszczerbek majątkowy, który może być rekompensowany kwotą przyznaną na podstawie art. 446 § 3 k.c.

W ocenie Sądu żądania zasądzenia na rzecz powodów stosownych odszkodowań zasługują na częściowe uwzględnienie. Wskutek śmierci S. S. doszło do pogorszenia sytuacji życiowej powodów i to w sposób znaczący. Zmarły

S. S. był mężem powódki I. S. i ojcem powódek A. S. i E. S. . W wyniku śmierci S. S. sytuacja życiowa powódek pogorszyła się . Zmarły S. S. był głównym żywicielem rodziny , pracował w gospodarstwie rolnym o powierzchni 15,8 hektara i zapewniał utrzymanie dla siebie i rodziny. Powódka I. S. głównie zajmowała się domem i wychowywaniem dzieci. W wyniku śmierci S. S. powódka zmuszona była przejąć obowiązki związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego , pomagali jej sąsiedzi szczególnie podczas zniw i przy innych pracach polowych , przy naprawie sprzętu rolniczego .

Zmarły S. S. wykonywał wszystkie prace remontowe, techniczne i porządkowe w domu oraz w gospodarstwie rolnym . Po jego śmierci obowiązki te spadły na powódkę I. S. .

Obecnie powódka I. S. w dalszym ciągu prowadzi gospodarstwo rolne , dochody z pracy w gospodarstwie rolnym spadły o około 40 % .

Powyższe okoliczności świadczą o tym , że niewątpliwie uległa pogorszeniu sytuacja materialna powodów z uwagi na to, iż S. S. był wsparciem finansowym dla rodziny , głównym żywicielem rodziny i świadczył pomoc fizyczną przy pracach domowych , remontach , naprawach , pracach malarskich, dekarских, polowych , przede wszystkim pracował w gospodarstwie rolnym , które stanowi główne źródło dochodów dla rodziny .

Mając powyższe na uwadze, uwzględniając wypłacone już na rzecz powodów kwoty tytułem stosownych odszkodowań Sąd zasądził na rzecz powodów – I. S., A. S. i E. S. kwoty po 10.000 złotych tytułem stosownych odszkodowań . W ocenie Sądu powyższe kwoty będą stanowiły realnie odczuwalne przysporzenie, pomogą powodom przystosować się do nowych realiów życia, a zarazem złagodzą nieodwracalność tragicznych przeżyć, ich natężenie i świadomość utraty więzi emocjonalnej z najbliższą osobą, wpłyną na zdolność powodów do adaptacji do nowych warunków życia . Sąd ustalając wysokość stosownych odszkodowań wziął pod uwagę ,że pozwany w związku ze śmiercią S. S. dokonał wypłaty **na łączną kwotę 91.500 złotych** .

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., zasądzając odsetki od dnia następnego po dniu wydania przez pozwanego decyzji o odmowie wypłaty zadośćuczynienia na rzecz powodów .

Decyzja pozwanego o odmowie wypłaty zadośćuczynienia została wydana w dniu 16 kwietnia 2013 roku jako kończąca proces likwidacji szkody powodów , co nastąpiło po wezwaniu pozwanej spółki do zapłaty na rzecz powodów , dlatego też odsetki od zasądzonej kwoty tytułem zadośćuczynienia zostały naliczone od dnia następnego , to jest ***od dnia 17 kwietnia 2013 roku*** zgodnie z powołanym powyżej art.481 k.c.

Roszczenie o zapłatę skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w wypłacie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę zostało skalkulowane w następujący sposób :

a/ I. S. za okres od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku – od kwoty 50.000 złotych = 6.500 złotych ,

a/ A. S. (1) za okres od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku – od kwoty 50.000 złotych = 6.500 złotych ,

a/ E. S. za okres od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku – od kwoty 50.000 złotych = 6.500 złotych ,

Roszczenie o zapłatę skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w wypłacie stosownego odszkodowania zostało skalkulowane w następujący sposób :

a/ I. S. za okres od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku – od kwoty 10.000 złotych = 1.300 złotych ,

a/ A. S. (1) za okres od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku – od kwoty 10.000 złotych = 1.300 złotych ,

a/ E. S. za okres od dnia 17 kwietnia 2013 roku do dnia 17 kwietnia 2014 roku – od kwoty 10.000 złotych = 1.300 złotych ,

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia . Skoro każda ze stron przegrała proces , a mianowicie powodowie w 33% , zaś pozwany w 67 % w takim też zakresie winni ponieść koszty procesu .

Koszty poniesione przez strony łącznie wyniosły 14.468 złotych , w tym po stronie każdego z powodów po 3.617 złotych z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika, zaś po stronie pozwanego także 3.617 złotych z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 6.076,56 zł tytułem zwrotu kosztów procesu , stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania i mając na uwadze , że powodowie wygrali proces prawie w 67 % zaś przegrali w 33 % .

Sąd przyznał pełnomocnikowi powodów wynagrodzenie w wysokości stawki minimalnej określonej na podstawie § 6 pkt . 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Dz.U. 02.163.1348 + opłaty skarbowe od pełnomocnictw, uznając, iż nieskomplikowany charakter sprawy, nieznaczna ilość czynności procesowych, nie uzasadniała przyznania wynagrodzenia w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powodów obowiązkiem uiszczenia kosztów sądowych od oddalonej części powództw, w tym opłatą sądową od oddalonych części powództw , częścią wydatków związanych ze sporządzeniem opinii przez biegłych , zważywszy na sytuację materialną powodów i charakter roszczeń objętych pozwem w niniejszej sprawie.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę **10.784,57 zł (dziesięć tysięcy siedemset osiemdziesiąt cztery złote 57/100)** tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództw w tym opłatę sądową od uwzględnionej części powództw i wydatki związane ze sporządzeniem opinii przez biegłych . (kwotę **10.170** złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu od uwzględnionej części powództwa od której uiszczenia powodowie byli zwolnieni , powództwo uwzględniono w 67 % i 67 % wydatków związanych ze sporządzeniem opinii przez biegłych , tj. 67 % kwoty 917,28 złotych = **614,57 złotych**).

(...)